

Kız Çocuklarının Eğitim Hakkı İslami Perspektif Ve İnsani Sorumluluk

— muhammed-ridvan-kaya · 26 Mayıs 2026

Eğitim, insanlığın en temel haklarından biridir ve bu hak cinsiyet ayrımı gözetmeksizin her bireye aittir. İslam dini, bilgiyi ve öğrenmeyi en yüce değerlerden biri olarak kabul eder ve bu çağrı tüm insanlığa yöneliktir. Kız çocuklarının eğitim hakkını engellemek, sadece bireysel bir haksızlık değil, aynı zamanda toplumsal bir zulüm ve dini ilkelerle çelişen bir tutumdur.

İslam'da İlim ve Öğrenmenin Evrenselliği

Kur'an-ı Kerim'de bilgi edinme, akıl yürütme ve düşünme sürekli olarak teşvik edilir. İlk inen ayet olduğu iddia edilen "Oku!" (İkra) emri, İslam'ın bilgiye verdiği önemi açıkça gösterir. Bu emir sadece erkeklere değil, tüm müminlere, dolayısıyla kadın-erkek herkese hitap eder.

"De ki: Bilenlerle bilmeyenler eşit midir? Şüphesiz ancak sağduyulu olanlar öğüt alırlar." (Zümer Suresi, 9. ayet) Bu ayet, bilginin değerini vurgularken cinsiyete dayalı bir ayrım yapmaz. Bilgi sahibi olmak her mümin için bir sorumluluktur.

Nebevi dönemde kadınlar aktif olarak ilim meclislerine katılmış, sahabe annelerimiz öğretici konumuna gelmişlerdir.

Kız Çocuklarını Eğitimden Mahrum Bırakmanın Boyutları

Bireysel Boyut: Modern Çağın Diri Diri Gömülmesi

Tekvir Suresi'nde "Ve o diri diri gömülen kıza sorulduğu zaman, hangi suçtan dolayı öldürüldüğü?" (8-9. ayetler) ifadesiyle cahiliye döneminin barbarca uygulamasına işaret edilir. Bu ayetler, kız çocuklarına yapılan haksızlığın Allah katında ne kadar büyük bir suç olduğunu gösterir. Günümüzde kız çocuklarını eğitimden mahrum bırakmak, onları entelektüel ve sosyal açıdan "diri diri gömmek" anlamına gelir. Bir çocuğun potansiyelini, gelişimini, geleceğini elinden almak, onu hayattan koparmaktır. Eğitimsiz bırakılan her kız çocuğu:

- Kendini ifade etme yeteneğinden mahrum kalır
- Ekonomik bağımsızlığını kazanamaz
- Toplumsal kararlara katılım hakkını kullanamaz
- Bilgiye dayalı tercihler yapma imkânından yoksun bırakılır
- Kendi çocuklarına sağlıklı bir gelecek sunma şansını kaybeder

Toplumsal Boyut: Kanadı Bağlı Kuş Metaforu

Bir toplum, kuşun iki kanadına benzetilebilir. Erkekler ve kadınlar bu iki kanattır. Eğer bir kanat bağlanırsa, kuş asla yükselemez, ilerleyemez. Kız çocuklarının eğitimden mahrum bırakılması:

- Toplumun yarısını bilgi üretiminden uzaklaştırır
- Sosyal gelişmeyi engeller
- Ekonomik kalkınmayı geciktirir
- Kültürel zenginliği azaltır
- Toplumsal dengeyi bozar

Eğitimli bir kadın, sadece kendisi için değil, ailesi ve toplumu için de bir kazançtır. Araştırmalar göstermektedir ki eğitimli anneler:

- Daha sağlıklı çocuklar yetiştirirler
- Çocuklarının eğitimine daha fazla önem verirler
- Aile ekonomisine daha etkili katkı sağlarlar
- Toplumsal sorunlara daha bilinçli yaklaşırlar

Dini Boyut: Adaletten Sapma ve Şeytanın Yolunu İzleme

"Zulmedenlere meyletmeyin. Yoksa size ateş dokunur. Sizin için Allah'tan başka evliya yoktur. Sonra yardım göremezsiniz." (Hud Suresi, 113. ayet) İslam, her türlü zulmün karşısındadır ve zulme rıza göstermeyi bile yasaklar.

Kız çocuklarının eğitim hakkını engellemek açık bir zulümdür çünkü:

- Allah'ın verdiği bir hakkı gasp etmektir
- İnsanın fitratına ve potansiyeline zarar vermektir
- Toplumsal adaleti bozar
- Dini emirlere aykırıdır

"Ey iman edenler! Şeytanın adımlarını takip etmeyin. Kim şeytanın adımlarını takip ederse şüphesiz o, hayasızlığı ve kötülüğü emreder." (Nur Suresi, 21. ayet) Bir ülkede kız çocuklarının sistematik olarak eğitimden mahrum bırakılması, şeytanın adımlarını takip etmek demektir. Çünkü:

- Cahillik şeytanın istediği bir durumdur
- Bilgisizlik, insanı doğru yoldan saptırır
- Haksızlık ve zulüm şeytanın işidir
- İnsanların potansiyelini körelterek onları kötülüğe açık hale getirir

Müminlerin Kardeşliği ve Sorumluluk

"Şüphesiz müminler kardeşler" (Hucurat, 10. ayet) Bu ayet, müminler arasındaki bağın kan bağından da güçlü bir kardeşlik olduğunu vurgular. Bir kız çocuğunun eğitim hakkını elinden alan kişi, onunla arasında kan bağı olmasa bile, dini bağ nedeniyle kardeşlik hakkına zarar vermiş olur. Mümin kardeşinin hakkını korumak, zulme uğramasını engellemek, her müslümanın sorumluluğudur. Kız çocuklarının eğitim hakkını savunmak:

- Dini bir görevdir
- İnsani bir sorumluluktur
- Toplumsal bir gerekliliktir
- Geleceğe karşı bir borçtur

Eğitim: Lütuf Değil, Haktır

Eğitim hiçbir zaman bir lütuf, bir ayrıcalık veya bahşedilebilir bir nimet değildir. Eğitim, doğuştan gelen, vazgeçilmez bir insan hakkıdır. Bu hakkı gasp eden her zihniyet:

- İnsan onuruna saldırır
- Adalet ilkesini çiğner
- Dini değerleri istismar eder
- Toplumsal ilerlemeyi engeller

- Manevi sorumluluktan kaçır

İslam, kadınlara eğitim hakkı vermekle kalmamış, onları toplumun aktif üyeleri olarak görmüş ve bu doğrultuda sorumluluklar yüklemiştir. Bir kız çocuğunun eğitim alması:

- Onun insan olarak gelişmesini sağlar
- Topluma katkı yapmasını mümkün kılar
- Ailesi için bir bereket kaynağı olur
- Gelecek nesillere ışık tutar
- Allah'ın emanetine sahip çıkmak demektir

Kız çocuklarının eğitim hakkı, tartışmaya açık bir konu değil, evrensel ve vazgeçilmez bir haktır. Bu hakkı engellemek, İslam'ın temel ilkelerine, insanlık değerlerine ve toplumsal gelişmenin gerekliliklerine aykırıdır. Her kız çocuğu, potansiyelini gerçekleştirme, hayallerini kurma ve geleceğini inşa etme hakkına sahiptir. Bu hakkı korumak, savunmak ve desteklemek hepimizin görevidir. "Bilenlerle bilmeyenler eşit midir?" sorusunun cevabı açıktır: Hayır, eşit değildir. Ve bu eşitsizliği gidermek, kız çocuklarına da erkek çocuklarına tanınan eğitim fırsatlarını sunmakla mümkündür. Kız çocuklarının eğitimi, bir toplumun aydınlığa yürüyüşüdür. Bu yürüyüşü engellemek, toplumun kendi karanlığını seçmesi demektir. İslam'ın ışığında, insanlığın evrensel değerleri çerçevesinde, geleceğimizin teminatı olarak kız çocuklarımızın eğitim hakkını korumak, hepimizin ortak sorumluluğudur. Unutmayalım ki, eğitimden mahrum bırakılan her kız çocuğu, kaybedilmiş bir gelecektir. Ve bu gelecek sadece o çocuğun değil, hepimizin geleceğidir.